

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-70-60, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № 11/10-779 від 15.11.2019

**Голові Верховної Ради України
Разумкову Д. О.**

Про результати розгляду депутатського запиту
народного депутата України Кінзборської В. О.

Шановний Дмитре Олександровичу!

Міністерство соціальної політики розглянуло депутатський запит народного депутата України Кінзборської В. О., оголошений на засіданні Верховної Ради України 15 листопада 2019 року, щодо порушених Ініціативною групою з представлення інтересів та захисту Конституційних прав людини і громадянина, членів територіальних громад сіл, селищ та міст України, які брали безпосередню участь у ліквідації Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу та її наслідків, які постраждали від іонізуючого радіаційного впливу та які потребують повного відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю внаслідок Чорнобильської катастрофи, окремих питань соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та в межах компетенції повідомляє.

Держава у спосіб, визначений законодавством, бере на себе відповідальність за шкоду, завдану громадянам внаслідок Чорнобильської катастрофи, а саме за пошкодження здоров'я або втрату працездатності громадянами та їх дітьми, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, втрату годувальника, якщо його смерть пов'язана з Чорнобильською катастрофою, матеріальні втрати, що їх зазнали громадяни та їх сім'ї у зв'язку з Чорнобильською катастрофою.

Статтею 95 Конституції України встановлено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Фінансування видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення постраждалих громадян проводиться в межах коштів, передбачених законами України про Державний бюджет України на відповідні роки, тобто виконання Закону України від 28.02.1991 № 796-ХІІ „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – Закон № 796) повністю залежить від фінансових ресурсів дохідної частини державного бюджету.

Мінсоцполітики як головний розпорядник коштів за бюджетною програмою „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” забезпечує проведення соціальних виплат згідно із затвердженими бюджетними

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
21450/0/2-19/29 від 13.12.2019

249415

призначеннями на відповідні роки, оскільки згідно із Бюджетним кодексом України як розпорядник бюджетних коштів Міністерство бере бюджетні зобов'язання та здійснює платежі тільки в межах бюджетних асигнувань.

Водночас, Мінсоцполітики не припиняє вишукувати інші шляхи, направлені на покращення становища постраждалих громадян.

Щодо заміни у тексті Закону словосполучення „аварія на Чорнобильській АЕС” на словосполучення із статті 16 Конституції України „Чорнобильська катастрофа – катастрофа планетарного масштабу”

Обов'язком держави є збереження генофонду українського народу, забезпечення екологічної безпеки для людини і всього світу, подолання особливо тяжких для України наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу (стаття 16 Конституції України).

Крім загальних положень щодо забезпечення екологічної безпеки, норми зазначеної статті виділяють обов'язок держави щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи, як безпрецедентного екологічного лиха, наслідки якого сягнули далеко за межі нашої держави, тобто мають планетарний масштаб, а їх ліквідація ще довго вимагатиме цілеспрямованих державних заходів.

Основними законодавчими актами, що регулюють питання, пов'язані з подоланням наслідків Чорнобильської катастрофи, є закони України „Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи”, що, зокрема регулює питання поділу території на відповідні зони, режим їх використання та охорони, умов проживання та роботи населення, господарську, науково-дослідну та іншу діяльність в цих зонах та „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, що, зокрема визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я та створює єдиний порядок соціального захисту потерпілого населення.

Державна політика в галузі соціального захисту потерпілих від Чорнобильської катастрофи та створення умов проживання і праці на забруднених територіях, визначена Законом, базується на принципах пріоритету життя та здоров'я людей, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи, повної відповідальності держави за створення безпечних і нешкідливих умов праці; комплексного розв'язання завдань охорони здоров'я, соціальної політики і використання забруднених територій на основі державних цільових програм з цих питань та урахування інших напрямів економічної та соціальної політики, досягнень в галузі науки та охорони навколишнього середовища; соціального захисту людей, повного відшкодування шкоди особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, тощо.

На сьогодні існує законодавча база із зазначених питань, яка постійно удосконалюється шляхом внесення змін до діючих нормативно-правових актів та прийняття нових.

Запровадження запропонованих змін у частині доповнення словами „Чорнобильська катастрофа – катастрофа планетарного масштабу” не вбачає зміни у визначенні механізмів реалізації Закону, їх спрямування щодо захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і розв'язання пов'язаних з нею проблем медичного і соціального характеру, що виникли внаслідок радіоактивного забруднення території.

Щодо питання видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я та створює єдиний порядок визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій, умов проживання і трудової діяльності на них, соціального захисту потерпілого населення.

Статтею 9 Закону № 796, визначено, що особами, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї, є:

учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації аварії та її наслідків;

потерпілі від Чорнобильської катастрофи – громадяни, включаючи дітей, які зазнали впливу радіоактивного опромінення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

громадяни, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, у складанні ядерних зарядів та здійсненні на них регламентних робіт;

громадяни, які постраждали від радіоактивного опромінення внаслідок будь-якої аварії, порушення правил експлуатації обладнання з радіоактивною речовиною, порушення правил зберігання і захоронення радіоактивних речовин, що сталося не з вини потерпілих.

Статтями 10 та 11 Закону № 796 визначено коло осіб, які належать до учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 № 551 „Деякі питання видачі посвідчень громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та іншим категоріям громадян” (зі змінами) затверджено Порядок видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та іншим категоріям громадян (далі – Порядок).

Відповідно до Порядку постраждалим особам видаються, зокрема посвідчення „Учасник ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у 19__році” та „Потерпілий від Чорнобильської катастрофи” відповідної серії і категорії.

Отже, на сьогодні питання визначення статусу, зокрема учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС на законодавчому рівні врегульовано.

Щодо Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Відповідно до розділу III „Єдина система реєстрації та медичного забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” Закону № 796 з метою найбільш ефективного вирішення завдань медико-соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, створено Державний реєстр України (стаття 16 Закону № 796).

Постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 571 затверджено Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (далі – Положення).

Головними завданнями Державного реєстру є здійснення контролю за станом здоров'я осіб та вивчення близьких і віддалених медичних наслідків у осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (пункт 4 Положення).

Слід зазначити, що ведення і фінансування діяльності Державного реєстру України координує Міністерство охорони здоров'я.

Водночас, Мінісоцполітики в рамках Урядово-громадської ініціативи „Разом проти корупції” відповідно до Плану заходів щодо запобігання корупції, затвердженого наказом Мінісоцполітики від 31.08.2018 № 1256, запроваджено до 2021 року розроблення та запуск Єдиної інформаційно-аналітичної системи соціального захисту населення (E-SOCIAL), що включатиме централізовані взаємопов'язані між собою бази даних (реєстри) усіх категорій отримувачів соціальної допомоги від держави та реєстри надавачів соціальної допомоги.

Щодо цивільних осіб, залучених до ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи у складі формувань Цивільної оборони

Відповідно до пункту 9 частини другої статті 7 Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” від 22.10.1993 № 3551 (далі – Закон № 3551) до осіб з інвалідністю внаслідок війни належать, зокрема особи з інвалідністю з числа осіб, залучених до складу формувань Цивільної оборони, які стали особами з інвалідністю внаслідок захворювань, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи.

Згідно з пунктом 2 Положення про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.05.1994 № 302, посвідчення є документом, що підтверджує статус ветеранів війни та інших осіб, на яких поширюється чинність Закону № 3551, на підставі якого надаються відповідні пільги та компенсації.

Щодо пенсійного забезпечення постраждалих осіб

Відповідно до статті 54 Закону № 796 пенсія по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи може призначатися за бажанням громадянина із заробітку, одержаного за роботу в зоні відчуження у 1986–1990 роках, у розмірі відшкодування фактичних збитків, який визначається згідно із законодавством.

Порядком обчислення пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1210 „Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – Порядок № 1210), визначено механізм обчислення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи відповідно до статей 54, 57 та 59 Закону № 796, а також розміри пенсій, меншими від яких не можуть бути пенсії по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи осіб, віднесених до категорії 1 (як учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, так і потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи).

Урядом 26.06.2019 прийнято постанову № 543 „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”, якою внесено зміни до Порядку № 1210, що розширили коло осіб, які мають право з 01.07.2019 отримувати пенсію по інвалідності, обчислену виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року.

Також інформуємо, що Верховною Радою України 14.11.2019 прийнято Закон України „Про Державний бюджет України на 2020 рік”, яким за бюджетною програмою „Фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду” Пенсійному фонду України передбачено 172,6 млрд грн, у тому числі на фінансування пенсій, призначених відповідно до Закону № 796.

Міністерством постійно ведеться робота щодо розв’язання комплексу проблем, пов’язаних із забезпеченням прав на соціальний захист учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і постраждалих.

Наразі опрацьовуються пропозиції забезпечення рівних можливостей щодо обрахунку пенсій для осіб із числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв’язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою.

Народного депутата України Кінзбурську В. О. та Ініціативну групу з представлення інтересів та захисту Конституційних прав людини і громадянина, членів територіальних громад сіл, селищ та міст України, які брали безпосередню участь у ліквідації Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу та її наслідків, які постраждали від іонізуючого радіаційного впливу та які потребують повного відшкодування шкоди, заподіяної здоров’ю внаслідок Чорнобильської катастрофи, поінформовано окремими листами.

З повагою

Міністр

Ю. Соколовська

